

Môn thứ 11: QUÁN BA THỜI GIAN

Lại nữa, tất cả pháp không. Vì sao? Vì nhân với pháp có nhân, thời gian trước, thời gian sau, cùng một thời điểm sinh, đều không thể được, như nói:

*Nếu pháp trước sau, chung
Là thấy đều không thành
Là pháp từ nhân sinh
Làm sao sẽ có thành?*

Nhân trước, sau có nhân, sự việc này không đúng. Vì sao? Vì nếu nhân trước, sau từ nhân sinh, thì thời gian của nhân trước tức không có nhân, thì làm nhân cho cái gì? Nếu trước đã có nhân, mà sau có nhân, thì lúc không có nhân, có nhân đã thành, dùng nhân làm gì? Nếu nhân, có nhân cùng một thời điểm, là cũng không có nhân, như sừng bò mọc ra cùng một thời điểm, trái, phải không nhân nhau. Nhân như thế không phải là nhân của quả, quả cũng không phải là quả của nhân, vì sinh cùng một thời điểm. Thế nên, nhân quả của ba thời gian đều không thể được.

Hỏi: Ông đã phá pháp nhân quả, trong ba thời gian cũng không thành. Nếu trước có cái “phá”, sau có cái “có thể phá”, tức chưa có “cái có thể phá”, thì “phá” này phá cái gì? Nếu trước có cái “có thể phá”, mà sau có cái “phá” thì cái “có thể phá” đã thành, dùng “phá” làm gì? Nếu “phá”, “có thể phá” cùng một thời điểm, là cũng không có nhân. Như cặp sừng bò mọc ra cùng một thời điểm, vì trái, phải không làm nhân cho nhau. Như vậy, “phá” không nhân ở “có thể phá”, “có thể phá” không nhân ở “phá” chẳng?

Đáp: Trong “phá”, có thể “phá” của ông cũng có lỗi này. Nếu các pháp không thì sẽ không có cái “phá”, không có “có thể phá”. Nay, ông nói không, tức là trở thành thuyết mà ta đã nói. Nếu ta nói “phá”, “có thể phá” là cái có nhất định, thì ông nên nêu vấn nạn này.

Hỏi: Có thể thấy nhân của thời điểm trước, như thợ gốm nặn bình, cũng có nhân của thời gian sau, như nhân đệ tử có thầy. Như giáo hóa đệ tử, thời gian sau mới nhận biết là đệ tử của mình, cũng có nhân của một thời điểm, như đèn với ánh sáng.

Nếu nói nhân của thời gian trước, sau, nhân của một thời điểm không thể được, việc này không đúng?

Đáp: Như người thợ gốm nặn bình, thí dụ này không hợp lý. Vì sao? Vì nếu khi chưa có cái bình, thì người thợ gốm làm nhân cho cái

gì? Như thợ gốm, tất cả nhân trước đều không thể được, nhân của thời gian sau cũng không thể được như vậy. Nếu chưa có đệ tử, thì ai làm thầy đây?

Thế nên, nhân của thời gian sau cũng không thể được. Nếu nói nhân của một thời điểm như ánh sáng của đèn, là cũng đồng nghi ngờ nhân, vì đèn, ánh sáng phát sinh cùng một thời điểm, thì làm sao nhân nhau?

Như vậy, vì nhân duyên không, phải biết, tất cả pháp hữu vi, pháp vô vi, chúng sinh cũng không.

Môn thứ 12: QUÁN SINH

Lại nữa, tất cả pháp không. Vì sao? Vì lúc sinh, không sinh mà sinh, không thể được. Nay, đã sinh rồi, không sinh, không sinh cũng không sinh, thời điểm sinh cũng không sinh, như nói:

Quả sinh thì không sinh

Không sinh cũng không sinh

Lìa sinh này không sinh

Lúc sinh cũng không sinh.

Sinh, gọi là quả khởi ra, chưa sinh gọi là chưa khởi, chưa xuất hiện, chưa có. Lúc sinh, gọi là bắt đầu khởi, chưa thành.

Quả sinh trong đây không sinh tức là: sinh này, sinh rồi, không sinh. Vì sao? Vì có lỗi vô cùng, vì đã làm xong, lại làm.

Nếu sinh, sinh rồi, sinh cái sinh thứ hai, sinh thứ hai, sinh rồi, sinh cái sinh thứ ba, sinh thứ ba, sinh rồi, sinh cái sinh thứ tư.

Như sinh thứ nhất xong, có sinh thứ hai, sinh như thế tức là vô cùng, việc này không đúng, thế nên sinh, không sinh. Lại nữa, nếu cho, sinh rồi sinh ra cái sinh đã sử dụng sinh, là sinh không sinh mà sinh, thì sự việc này không đúng. Vì sao? Vì sinh thứ nhất không sinh mà sinh, tức là hai thứ sinh: sinh rồi mà sinh chưa sinh mà sinh. Trước kia, ông nói nhất định, mà nay không nhất định, như đã làm xong, không nên làm, đốt rồi không nên đốt, chứng rồi không nên chứng. Sinh như thế rồi không nên lại sinh. Thế nên, pháp sinh không sinh, pháp không sinh cũng không sinh. Vì sao? Vì không hợp với sinh. Lại, tất cả không sinh, vì có lỗi của sinh. Nếu pháp không sinh mà sinh, thì lìa sinh có sinh, lìa tạo tác có tạo tác, lìa đi có đi, lìa ăn có ăn. Như vậy, tức là phá hoại pháp thế tục, việc này không đúng. Thế nên, pháp không sinh không sinh.

Lại nữa, nếu pháp không sinh mà sinh, thì tất cả pháp không sinh đều sinh chăng? Tất cả phàm phu chưa sinh đạo quả Bồ-đề Vô thượng lẽ ra đều sinh, không hoại pháp A-la-hán, phiền não không sinh mà sinh, sừng thỏ, ngựa v.v... không sinh mà sinh, việc này không đúng. Thế nên, không nên nói không sinh mà sinh.

Hỏi: Không sinh mà sinh, nghĩa là như có nhân duyên hòa hợp: thời gian, phương hướng, tác giác, đầy đủ phương tiện, đây là không sinh mà sinh, chứ không phải tất cả không sinh mà sinh. Vì thế, không nên lấy tất cả không sinh mà sinh để làm vấn nạn chăng?

Đáp: Nếu pháp sinh thì mọi duyên: thời gian, phương hướng, tác

giả, phương tiện hòa hợp sinh trong đây, trước nhất định “có” không sinh, trước “không có” cũng không sinh “có”, “không có” cũng không sinh, là ba thứ tìm kiếm sinh cũng không thể được, như thuyết trước đã nói. Thế nên, pháp không sinh không sinh, lúc sinh cũng không sinh. Vì sao? Vì có lỗi sinh sinh, vì lỗi không sinh mà sinh, nên một phần sinh của pháp lúc sinh không sinh, như thuyết trước đã nói, phần chưa sinh cũng không sinh, như trước đã nói.

Lại nữa, nếu lúc lìa sinh có sinh, thì phải là sinh của lúc sinh mà thật ra thời điểm lìa sinh, không có sinh. Thế nên, lúc sinh cũng không sinh.

Lại nữa, hoặc có người nói: sinh của lúc sinh tức là có hai sinh:

1. Lấy thời điểm sinh làm sinh.
2. Dùng thời điểm sinh mà sinh.

Không có hai pháp, sao lại nói có hai sinh? Thế nên lúc sinh cũng không sinh.

Lại nữa, lúc chưa có sinh, không có sinh, sinh hiện hành ở chỗ nào, nếu sinh không có chỗ hiện hành thì sẽ không có sinh. Thế nên, lúc sinh cũng không sinh.

Như thế, sinh, không sinh, lúc sinh đều không thành. Vì pháp sinh không thành, nên không có sinh. Trụ, diệt cũng như vậy. Vì sinh, trụ, diệt không thành, tức là pháp hữu vi cũng không thành. Vì pháp hữu vi không thành, nên pháp vô vi cũng không thành. Vì pháp hữu vi, vô vi không thành, nên chúng sinh cũng không thành.

Thế nên phải biết, tất cả pháp không có sinh, vì rốt ráo vắng lặng.

